

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Odenseaner Samfundets Tidskrift

INDHOLD

Glæden ved at samle på kunst - Rustale - Fynsk dialektlyrik
Lovene - Nekrologer - Regnskab

1964

Nummer 33

MAJ

Glæden ved at samle på kunst

Ved E. O. Errebo-Knudsen

Gennem mere end en menneskealder lykkedes det afdøde sparekasserevisor J. W. Larsen og hans hustru at skabe en enestående samling af den nyere tids kunst, først og fremmest dansk, og specielt fynsk kunst, og de har haft afgørende indflydelse på maler- og billedhuggerkunstens fremme på Fyn og specielt i Odense. I 1948 skænkede ægteparret en større del af deres samlinger til Fyns stiftsmuseum. Den omfatter 205 numre og danner en af de bedste repræsentationer af nyere dansk kunst, som findes i landet.

Afdøde forfatter Poul Uttenreiter skriver i museets katalog:

„J. W. Larsen har som samler haft den anerkendelsesværdige forfængelighed at skabe noget, der kunne blive stående som et udtryk for vor tids danske kunst — i første omgang den generation, der afløste fynboerne, som allerede er så udmærket repræsenteret i Fåborgmuseet og i Stiftsmuseet. Hvad han ejere af Poul S. Christiansen, Peter Hansen, Johannes Larsen, Fritz Syberg af Niels Larsen Stevns og flere andre er holdt uden for den gave, hvormed han, i første omgang, har betænkt sin fødeby, så hans hjem i Tværgade, der altid fra kælder til kvist har bugnet af kunst, og hvor enhver interesseret var hjertelig vel-

kommen, ikke i hans livs aften skulle stå med helt tomme vægge — et rimeligt forbehold i hans gavmildhed. Skillelinien er dog ikke nøje overholdt, idet gaven bl. a. omfatter arbejder af Karl Schou, Alhed Larsen, Chr. Schobius — en uorden, man kun kan hilse med tilfredshed.

Den landskendte samling er blevet til i løbet af ca. 40 år, og det har i en enestående grad, uden skelen til profit, været lysten, der har drevet værket. J. W. er eksemplet på en mand, der med jævne indtægter, ud fra sin kærlighed til tingene og en med årene bestandig øget indsigt, er i stand til at skaffe sig en kvalitetssamling, som sikkert er en formue værd — jeg ved ikke, hvad den har kostet ham, og nævner det blot for at understrege, at det ikke altid er de store pengemidler, der gør det, men i højere grad dette: at være vågen, at prøve sig frem og tage øjeblikket i agt.

Her skal ikke forsøges en nærmere gennemgang eller en kritisk vurdering af samlingens over 200 numre, der omfatter malerier, tegninger og skulpturer, men kun fremhæves det faktum, at den som repræsentation for samtidig dansk kunst helt op til dato er uden sidestykke i offentligt eje uden for Statens Museum for Kunst. Betydningen heraf er så meget større under de vil-

kår, som staten mener at kunne byde nutidskunsten ved at undlade den forlængst påkrævede udvidelse af galleriet, en misere, der kun i ringe grad kan rådes bod på ved provisoriske arrangementer.

Af stor pædagogisk betydning er det at kunne følge en sammenhæng i tingene, som man kan det i den J. W. Larsen'ske samling, hvis hovedstamme ved siden af et fornemt Christiansølandskab af den til dansk kunstliv knyttede, fremragende svenske maler Karl Isakson, består af meget typiske arbejder, fra forskellige perioder, af Edvard Weie, Harald Giersing, Sigurd Swane, Olaf Rude, William Scharff, Vilhelm Lundstrøm og Jens Søndergaard; men linien er ført videre over markante personligheder som Niels Lergaard, Laurits Hartz og andre helt til de yngste, deriblandt flere af de unge fynboer.

Også før i tiden var der god grund til at tage til Odense — for at se Sankt Knud, H. C. Andersen-mindehallen, Stiftsmuseet og alle de andre herligheder, hvormed Fyns hovedstad er smykket. J. W. Larsen-samlingen er én tilskyndelse mere, og af en ganske særlig karakter.“

J. W. Larsen og hans hustru fortsatte deres indkøb af kunst og støttede herved i udstrakt grad yngre kunstnere på Fyn. I 1956 afholdtes i Fyns stiftsmuseum en udstilling, der var tilrettelagt af Fyns stifts kunstforening i anledning af J. W. Larsens 70-års fødselsdag, en udstilling over J. W. Larsens privatsamling. I kataloget skriver museumsinspektør Lars Rostrup Bøyesen følgende:

„Da J. W. Larsen for en årrække siden skænkede sin kunstsamling til Fyns Stiftsmuseum, ribbede han sig rundhåndet for næsten alle vigtigere ting. Huset i Tværgade blev dog ikke helt tømt, tilbage blev dels et antal kunstværker, som J. W. Larsen ikke fandt passede ind i donationen, dels nogle, som han havde et særligt personligt tilknytningsforhold til.

De fleste havde vist ventet, at J. W. Larsen var holdt op af samle, da gaven var godt

og vel overført til museumsbygningen i Jernbanegade. Og J. W. Larsen havde måske også selv ventet det.

Selvfølgelig gik det anderledes.

Der er intet, der piner en ægte kunstsamler som tomme vægge — og dem var der unægtelig blevet nogle af i Tværgade. Væggene skreg på atter at blive fyldt, og J. W. Larsen hører ikke til de modstandsdygtige. Mere end nogensinde kastede han sig ud i udstillings- og auktionslivet. Og resultatet er i dag, at det lille hus i Tværgade atter er ved at slå revner af lutter kunst.

En museumsmand, der besøger J. W. Larsen, kan godt føle et stik af misundelse. Tænk, hvor lykkelig en privatsamler egentlig er! Ingen forpligtelser overfor publikumsstemning eller kunsthistorisk korrekthed griber bestemmende ind i hans dispositioner. Han er lige så uansvarlig som fuglen, der bolttrer sig i luften, eller barnet, der leger med sine byggeklodser. Alt er tilladt, blot han morer sig selv. Det må siges, at J. W. Larsen har forstået at benytte sig af denne ubesværede frihed. Han har samlet ting, blot fordi han kunne lide dem, og da han har et stort hjerte, ikke mindst for de yngste generationers kunst, er samlingen blevet særdeles broget og sprællevende. Den er ikke så afklaret og „museumsfåhig“ som den, der blev skænket Stiftsmuseet. Men den er en smuk dokumentation af, at en mand godt kan blive åndeligt yngre, fordi han bliver ældre af år. Trangen til at eksperimentere holder ung, dette at være på bølgelængde med det nye og fremspirende giver elasticitet.

Egentlig skal J. W. Larsens „nye“ samling helst ses på det sted, hvor den har sit hjem. Det har sin egen charme at betragte den i de små stuer, hvor man dårligt kan vende sig uden at lave ravage, og det har en ikke mindre charme at have J. W. Larsen og hans kone i hælene ivrigt berettende om de ganske specielle omstændigheder, der knytter sig til næsten hver eneste erhvervelse.

Alligevel er det nok en ganske god idé for en kort periode at få samlingen ud under

bredere pladsforhold. At samlingen kan fylde en så væsentlig del af Stiftsmuseet, fortæller bedre end mange ord om, hvor koncentreret ophængningen er i Tværgade. Det skal jo nok vise sig, at man først på denne udstilling får øje på en mængde gode ting, som hjemme førte en skyggetilværelse nede på fodpanelet.

Og det er også en god idé, at en større kreds får lejlighed til at glæde sig over kunstværkerne. Det er i hvert fald helt i J. W. Larsens ånd. For han hører til de lykkelige mennesker, hvis egen glæde bliver større, når han får lov at dele den med andre.“

Samlingen rummedes i de sidste år i hjemmet i Dronningensgade, hvor hver eneste detalje var præget af en dybfølt kunstglæde, der altid forplantede sig til husets gæster. J. W. Larsen døde på sin 73-års fødselsdag den 1. maj 1959. Hans hustru døde den 12. januar 1962, og ifølge ægteparrets testamente havde Fyns Stiftsmuseum ret til af ægteparrets samling at udtage, hvad det ønskede, til at supplere den oprindelige samling på stiftsmuseet med.

Man må håbe, at Fyns stiftsmuseum ved hjælp af denne meget store gave vil kunne reorganisere sine kunstsamlinger, således at de kan blive et led i den stigende kulturformidling, der vil blive stillet krav om i de kommende år. Desuden vil gaven fra J. W. Larsen og hans hustru være et værdifuldt led i de kultursamlinger, som Odense by må have under hensyn til dens kommende rolle som universitetsby.

I foråret 1957 var J. W. Larsen gæst i Odenseanersamfundet og holdt her et meget inspireret foredrag om glæden ved at samle på kunst. Foredraget gengives her in extenso efter J. W. Larsens manuskript:

„Min adkomst til at tale om en samlers glæder ligger udelukkende i, at jeg har beskæftiget mig med kunst i snart et halvt århundrede. Det har fyldt min tilværelse og beriget den, og kunne mine ord føre til, at en og anden, der måske ikke før har interesseret sig synderligt for emnet, fik døren

åbnet ind til kunstens forjættede rige, da vil jeg være rigeligt belønnet — og den pågældende vil blive det!

Jeg spænder altså ikke Deres forventninger for højt, når jeg allerede nu gør Dem opmærksom på, at De ikke må sidde og vente en højvidenskabelig, kunsthistorisk underbygget redegørelse, men blot en almindelig mands jævne beretning om, hvorledes han blev kunstsamler, om samlingens tilblivelse, vækst og videre skæbne, krydret med små oplevelser med de betydeligere malere, jeg gennem et lille halvt århundredes samlervirksomhed er kommet i personlig forbindelse med.

Hvorledes jeg blev samler? Ja, der var ingen kunst af betydning i mit barndomshjem. Far var snedker, en af de gode gammeltdags håndværkere, der havde større glæde af at aflevere et stykke første classes arbejde end af at tjene flest muligt penge på det. Jeg har som dreng set ham stå og kæle for en poleret bordplade uden tanke på den tid, det tog. Måske har jeg fra ham arvet en æstetisk sans, der har ligget latent indtil en modnere alder. Da jeg var 16—18 år havde Rembrandt og Reuysdal, Rubens, Velasques, Tintoretto og Giotto foruden Julius Paulsen, Viggo Johansen og Krøyer hængende på mit kvistværelse. Som De vil have gættet, var det farvereproduktioner, klippet ud af „Juleroser“. Og dog må disse beskedne gengivelser af god kunst have vakt min spirende kunstinteresse til udfoldelse. Den fik yderligere næring gennem læsning om kunst, udstillings- og museumsbesøg og samtaler med samlere og kunstnere.

Alligevel var det ganske uden tanke på at etablere en malerisamling, (det mente jeg aldrig at kunne få råd til), at jeg i sommeren 1908 købte mit første billede, et beskedent lille blomsterbillede med nogle afskåne roser på en marmorplade, af en forlængst afdød malerinde Signe Beck, der boede i samme somerpensionat som jeg. Jeg har billedet endnu og vil aldrig skille mig af med det; det er meningen, det skal gå i arv til familien med den klausul, at det ikke må

sælges. Jeg husker, at jeg gav 40 kr. for det uden ramme. Det lyder ikke af ret meget, men i betragtning af, at 40 kroner dengang vel var lige så meget som 400 i dag, var det dog et offer på kunstens alter af en ung sparekasseassistent med en månedlig gage på 66 kroner og 66 øre.

Men jeg havde fået blod på tanden, og den næste halve snes år købte jeg — hovedsageligt efter motivet — i ny og næ et billede, men det var ret planløst, og jeg har senere skilt mig af med de fleste af de ting. En samlers ungdommelige fejlgreb er nu én gang den pris, han må betale for kommende års glæder.

Omkring 1917 kom jeg ud for et tilbud om køb af et billede, der angaves malet af Olaf Rude, hvis billeder jeg ofte havde beundret på københavnske udstillinger. Jeg ville meget gerne gøre kunstnerens bekendtskab og begav mig derfor med billedet under armen op til ham — han havde dengang atelier på Frederiksberg Allé 66. Jeg blev overordentligt venligt modtaget, og han viste mig sine ting, da han mærkede, at min interesse for dem var vaskeægte; det var han ikke forvænt med den gang.

Det billede, jeg kom med, viste sig ikke at være nogen Rude, men det var anledningen til et bekendtskab, der gennem årene udviklede sig til et værdifuldt venskab, som nu har holdt sig usvækket i næsten 40 år, og som forhåbentlig vil vedvare, så længe en af os drager ånde.

I årene derefter købte jeg nu og da et af Rudes billeder — til en pris af fra 75 til et par hundrede kroner — ja, det kostede de dengang! Det dyreste var en stor kubistisk opstilling til 400 kroner, der nu hænger i min samling på Stiftsmuseet i Odense. Om dette billede kan jeg forøvrigt fortælle Dem en pudsighed: Da jeg fik det hængt op på min væg derhjemme, så mine venner forundret på det og sagde? „Hvad har du givet for det?“ „400 kroner,“ sagde jeg, som sandt var. „400 kroner“, sagde de, „Vorherre bevares. Da har maleren vel nok grint godt af dig, da du drog af med det.“ Knap

20 år efter fik jeg besøg af en kendt københavnsk storsamler, der udtalte sig i begejstrede vendinger om det samme billede, og efter at vi en lang tid havde drøftet dets fortrin, sagde han: „Det kommer ikke mig ved, men har De noget imod at fortælle, hvad De i sin tid gav for det?“ Jeg sagde ham det. „400 kroner!“ råbte han, „ja, det lyder som et eventyr, et skønt, skønt eventyr.“ De to udbrud med de 20 års mellemrum udtrykte begge den dybeste forundring, det første over, at noget menneske virkelig ville ofre en så stor sum for „sådan noget“, det andet over, at et så fremragende kunstværk havde kunnet købes for et så ringe beløb.

Gennem Olaf Rude kom jeg i forbindelse med hans og mine jævnaldrende blandt hans kunstnerkammerater. Folk som Jais Nielsen og Axel P. Jensen f. eks. har ved samtaler og atelierbesøg haft overordentlig stor betydning for mig som samler.

På det tidspunkt — altså lige efter den første verdenskrig — blev jeg klar over, at jeg ville samle og over samlingens retningslinier. Det var min egen tids kunst, jeg ville koncentrere mig om.

Jeg var altså så heldig at få mine første *bevidste* skridt på min samlerbane ledet af nævnte fortræffelige kunstnere, der, det må dog bemærkes, på det tidspunkt udenfor en snæver kreds var lige så forkætrede og uforståelige for deres samtidige, som de abstrakte malere er det for de fleste i dag. Det var den gang, kubismen gik sin gang — nogle kaldte det sejrsgang — over hele den malende verden fra Frankrig som dens arnested.

Glæden over kunst følger i *interessens* fodspor. Først kommer interessen, så glæden og så samlermanien. En nødvendig forudsætning er dog, at man har et vist „gehør“ for god kunst, ligesom man må have gehør for god musik for at kunne nyde den.

Hvorfor bør man nu søge at vække og udvikle sin interesse for kunst? Se, den ethvert normalt menneske iboende trang til

æstetik, det kan være poesi, musik, skuespil o. s. v., der fanger interessen, kan også finde sin udløsning i bildende kunst, maleri og skulptur.

Og den *glæde* man har af en kunstsamling — lille eller stor — er mangfoldig. F. eks. kan man, når man en dag kommer træt hjem fra kontoret, finde hjernehvile ved at sidde stille og betragte et — nyligt eller forlængst — anskaffet kunstværk, i højere grad end man kan finde denne hvile ved at læse avisernes som regel forfærdende overskrifter.

Man kan samle kunstinteresserede — de kommer iøvrigt efterhånden af sig selv — og diskutere værkerne med dem og derved få disse belyst fra ny sider, som man ikke selv før har været opmærksom på.

Nu vil en og anden af mine tilhørere måske have lyst til at afbryde min lange monolog og spørge: „Hvordan lærer man uden specielle forudsætninger at se på og bedømme kunst — jeg mener naturligvis vurderingenes *kunstneriske* kvalitet, ikke deres værdi i kroner og øre?“

Og jeg vil svare: Ser De, man får som bekendt ikke noget *gratis* her i verden, heller ikke sans for kunst. Man må gøre en indsats for at opelske denne sans, og det gør man ved at læse de bøger om kunst, man kan få fat i — med de glimrende biblioteker er det jo en let sag — ved at gå på udstillinger — der er i hundredevis af dem hver sæson — ved at gå på museer, ved at høre foredrag og ved at besøge kunstnerne på atelierne og drøfte med dem kunstens problemer i almindelighed og i særdeleshed de, der har voldt den pågældende kunstner særligt besvær. Lærer man ham selv og hans kamp at kende, lærer man også at forstå hans bestræbelser. Naturligvis må man ikke forstyrre ham i hans arbejde, men ringe i forvejen, så er man altid velkommen, og besøgene ender ofte med, at man drager hjem med et lille — måske et større — kunstværk under armen — til lige stor glæde for kunstneren og en selv. Står man overfor at skulle vælge et maleri, skal man ikke først

og fremmest se på *motivet*. Af to kunstnerisk højtstående motiver vælger man selvfølgelig det, der tiltaler en mest. Men det er farver og linier, flader og planer, alt det der danner billedets komposition, dets harmoniske helhedsvirkning, man bør lægge mærke til og forsøge at bedømme.

Man skal ikke sætte himmel og jord i bevægelse for at få en lille, måske ubetydelig studie af en berømt kunstner, man skal ikke lade sig friste af forfængelighedens djævel for at kunne sige: Der hænger en Syberg, en Sigurd Swane, en Richard Mortensen, eller hvad det nu kan være. Betydelige arbejder af betydelige kunstnere kan en mand med en almindelig årsindtægt kun anskaffe med smertelig afsavn (og det skulle jo ikke gerne komme dertil, at man ærgrer sig over billedet, hver gang man så på det, fordi man egentlig burde have købt et gulvtæppe i stedet for). Det er altså ikke det fine navn i det ene hjørne, man skal give sine penge ud til, når man for det samme beløb kan få et „rigtigt“ billede af en yngre, god, omend mindre kendt maler. Det kan jo nemlig være et geni i svøb.

Endvidere skal man ikke lade sig lokke af genkendelsesglæden. Hvis det var så nemt at bedømme et billede, at man bare kunne sige: jo bedre det ligner naturen, des bedre er det — ja, så var vi allesammen kunsthistorikere, og så var de fidusbilleder, visse „kunst“handlere render rundt med i en rulle, større kunst end van Goghs og Cezannes.

Selvfølgelig er naturen en uundværlig inspirationskilde for enhver virkelig kunstner. Som en stor kunstner en gang har sagt: „Et maleri er et udsnit af naturen set gennem en kunstners temperament.“

Billedet taler forskelligt til forskellige mennesker, der kan derfor ikke opstilles en norm for kunstvurdering; men bliver jeg spurgt, vil jeg sige: Et billede er godt, når den ånd, hvor det er skabt, taler til noget i beskuerens sind, så han ikke kan slippe det af tankerne. Når denne samklang er til stede, denne kontakt sluttet — måske ved første øjekast, måske ved nærmere studium

— er risikoen ved at købe billedet minimal, hvis man ellers har råd til det.

Jeg vil gerne have lov til at fremsætte et par bemærkninger om begrebet abstrakt kunst.

Et rent abstrakt kunstværk prætenderer ikke at forestille noget som helst. Det gør et musikstykke eller et persisk tæppe heller ikke. Det er non-figurativt, som det hedder, og har sine kvalifikationer i farven, der er gjort til en selvstændig værdi, i liniers og fladers indbyrdes sammenspil og balance. Ofte inspireret af naturen — en blå himmel, en grøn eng, en gul kornmark, en Courboisier'sk husfacade o. s. v. — omdanner kunstneren disse forskellige naturindtryk af farver og former, af flader og linier i sit sind, så kun de rent billedmæssige virkninger — ikke de motivmæssige — med andre ord det rene maleri kommer til udtryk indenfor rammens afgrænsning af billedfladen.

Der findes og laves naturligvis god såvel som dårlig abstrakt kunst, akkurat som der er og alle dage vil blive lavet god og dårlig kunst indenfor alle andre grene af kunstens mangfoldige udtryksformer. Den maler, der siger til sig selv: „Kan jeg ikke lave andet, kan jeg i hvert fald lave abstrakte billeder,“ han kan ikke. Er det ikke en indefra kommende ubændig og utøjlelig trang til at give sit malersind udløsning af non-figurativ vej, så bliver det ikke god kunst, men er det det, så bliver det kunst.

Mange er tilbøjelig til, når de den første gang stilles overfor abstrakte kunstværker, at vende dem ryggen og sige: „Det kommer mig ikke ved, det siger mig ikke noget. Det er bluff og Kejserens nye Klæder, og jeg hører ikke til hoffolkenes skare, der beundrer det dejlige stof og vidunderlige snit, for jeg kan nemlig se, ligesom barnet, at kejseren ingenting har på.“ Det er en negativ indstilling, og den fører selvfølgelig ikke til nogen glæde over abstrakt kunst. Søger man derimod af et ærligt hjerte og med et opladt sind at opfatte og tilegne sig de uomtvistelige skønhedsværdier, der findes i god

abstrakt kunst, gjort af en søgende og alvorligt arbejdende kunstner, vil disse værdier efterhånden vise sig for en, og man får samme åndelig udbytte og glæde af non-figurativ kunst som af anden kunst.

Og til aller sidst: en af de første gange, jeg var sammen med Rude, sagde jeg noget om, at jeg jo ikke havde særlig forstand på kunst. „Næh, måske ikke, men De har fornemmelse for kunst, og det er det væsentligste“.

Hvad vil det iøvrigt sige at „forstå“ et kunstværk? eller et musikstykke. En ingeniør kan forklare en indviklet maskine, så det kan forstås af den kyndige, der lytter intenst. Et kunstværk kan hverken forklares eller forstås i samme betydning. Det er en følelssag mere end en forstandssag; *et kunstværk skal opfattes mere med hjertet end med hjernen*. Og det er Deres eget hjertes tale, De skal lytte til, for ifølge sagens natur må al bedømmelse af kunst være subjektiv; en objektiv vurdering er en utopi. Derfor skal De heller ikke af alt, hvad jeg har sagt, akceptere andet, end hvad De selv føler er rigtig, og som De kan bygge videre på. Jeg kan jo kun give udtryk for mine egne personlige meninger og teorier. Måske er de rigtige, måske forkerte; det må De selv arbejde med at finde ud af. Jeg har blot villet give Dem en ledetråd, som De frivilligt må følge, helt eller delvis — eller helt slippe. Har den været Dem til blot en lille smule hjælp, har aftenen bragt mig endnu en glæde af at samle på kunst.

Iøvrigt kan jeg i denne forbindelse trøste Dem med Piet Heins geniale filosofiske betragtninger over emnet, som har givet sig udtryk i følgende linier:

Selv om man skænker kunsten sin gunst,
man galt i halsen kan få den,
thi det er ofte en større kunst
end kunsten selv — at forstå den.

Og hermed være det kraftigt anbefalet at give sig hen til samlerglæden.

Rustale i Odenseaner-Samfundet

10. november 1958

Unge kammerater fra vor gamle skole!

Jeg ved ikke, hvad der undrer mig mest: Vor høje bestyrelses mod, da den henvendte sig til mig om at holde rustale. Eller min egen dristighed, da jeg sagde ja til dette ærefulde hverv.

Der er jo nemlig vrede unge mænd (og piger), der, så snart de lykkelig og vel er sluppet ud af skolens velmenende, men lidt håndfaste favntag, ikke ønsker sådan lige med det samme at blive konfronteret med en repræsentant for denne skole. Andre vil måske mere overbærende mene, at sådan en oldsag som en pensioneret lektor kan være temmelig uskadelig.

Om mig selv vil jeg forholdsvis beskedent vove den påstand, at dersom jeg endnu i denne støjplagede verden er i besiddelse af en smule åndsfriskhed, må det skyldes min daglige omgang gennem årtier med en gymnasieskoles ungdom: dette daglige, forfriskende morgenbad at dykke ind i en klasse af piger og drenge, som er oplagt til både alvor og skæmt.

Jeg beder jer opfatte dette — ikke som en behagelig spøg — men som min fulde alvor, talt ud af et livs lykkelige erfaringer. Og hvem skulle være nærmere til at indkasere denne kompliment end I russer, som for nogle måneder siden selv var gymnasiaster.

Mere kan jeg ikke gøre for at formilde eventuelle vrede gemytter.

Men hvad har så *jeg* at sige til jer? *Jeg* kan straks sige, at jeg skal ikke lyrisk fordybe mig i en lovprisning af Fyn og den ærverdige stad Odense — af den nærliggende grund, at jeg aldrig har været fynbo — så-

dan rigtig da. — Ikke engang de 5 år, jeg sled mig igennem Odense Katedralskole, blev jeg mere end midlertidig fynbo eller gæste-fynbo, eller hvad man vil kalde det. Og det er højst sandsynligt, at I regner det for en alvorlig mangel ved mig.

Jeg kan imidlertid berolige jer med, at jeg stod på en ganske god fod med både øen og byen. Men jeg glemte alligevel aldrig, at det var en fynbo, der sang: „Jylland, du er hovedlandet.“ Og når han kunne være bekendt at sige det, kunne jeg vel også. —

Sådan er jo de uforbederlige jyder!

Men nu da jeg har berørt vor gamle skole, skal tankerne også have lov til at blive lidt ved den. Det er oplevelserne i den, både de bitre og de søde, der binder os sammen, unge og gamle elever. Men minderne er som en mosaik, hvis billeder og farver veksler fra den ene til den anden, også fra den ene årgang til den anden, og sådan har det været fra de gamle tider, slægterne igennem. Dog kan ingen være i tvivl om, at både billeder og farver tiderne igennem har fået en stadig lysere tone. „Den sorte skole“ eksisterer ikke mere.

Det var også dette fællesskab, som drev Odense-studenter af årgang 1884 til ved deres 40 års jubilæum tage initiativet til at stifte den forening, der samler os i aften til fortsat kammeratskab.

Et par billeder fra min egen mosaikbilledbog vil jeg gerne have lov at kigge lidt på.

Jeg ved ikke, om ældste klasse endnu har en dobbeltkvartet. Velsagtens ikke. Måske er det blevet til et blandet kor. Men i min skoletid var det tradition, at 6. klasse, som det dengang hed, *skulle* have en dobbelt-

kvartet, ellers manglede der noget. Jeg tænker på de dejlige lørdag-eftermiddage, hvor vi havde adgang til solennitetssalen og indøvede sange ved flygelet der. Og naturligvis brugte vi Studentersangforeningens sangbog — mindre kunne ikke gøre det.

Jeg mindes med stolthed, at vi en aften optrådte i Sønderjysk Forening i Odense. Vi høstede stort bifald, og alle 8 fik vi vore navne i Odense Avis, sammen med et langt referat af begivenheden — antagelig skrevet af en af vore klassekammerater. Hvor meget han fik i liniebetalning, ved jeg ikke! (For resten vækker dette minde tit min undren, for *nu* skal min stemme helst druknes i et meget stort kor.)

Men mon ikke alle gamle elevs tanker især går til vor kære skoleforening „Mimer“? De vældig diskussionsaftner, hvor vi ordnede alle menneskelivets og samfundets største problemer. Besynderligt nok dukkede de samme problemer op igen, da vi kom her til København som studenter. Men det må jo uden tvivl skyldes, at der var andre skoler, der ikke havde løst problemerne så grundigt som vi! —

Jeg skal ikke fortsætte med skoleminderne — men — skolen skal have, hvad der tilkommer den. Den skal have den ros, at den lærte os at arbejde med tingene, og så får det være, at mangt og meget kunne være foregået på en måde, der ville have røbet større forståelse af unge mennesker. Skolen gav os studenterhuen og et eksamensbevis, der som en nøgle lukkede os ind i studenters verden.

Studenterdagen er den helt store dag. Men *dens* stemning kan ikke og skal ikke vare — og mon ikke det første semesters første uger er fuldt så afgørende, ikke mindst for os provinsfolk, når vi skal til at opleve universitetet, læreanstalt, foreninger (med de obligate rustaler!), kollegier eller studenterpensionater og de nye kammerater.

Man skal til at opleve studierne, både det beske og det liflige i dem. Det opleves både på universitet og læreanstalt og hjemme på

hyblen, når man er alene med bøgerne. Jeg ved, der findes i ethvert studium perioder med meget tør kost, som man må og skal slide sig igennem. Men ind imellem kan det hænde, at man midt i sliddet får lov til at kigge ind i forunderlige og uanede rigdomme i bøgernes og studierne verden. Det er sådanne oplevelser, der gør en til student for resten af livet.

I er jo allerede inde i det, hver på sin vis, og en udenforstående må nøjes med at ønske for jer, at I må komme igennem studenterårene — lykkeligt, men ikke uden slid.

Een lille ting har jeg endnu at nævne i denne forbindelse. Det hændte mig i mit første studenterår, at jeg kørte fast. Jeg måtte erkende, at jeg var kommet på forkert hylde — måtte skifte studium, og ændre livsplan. Det blev gjort, men det gik ikke af uden langvarig kamp. Der er i en sådan situation ikke andet at gøre end at møde hver ny morgen med ærligt sind og den smule mod, man har i behold.

Det er meningen med jeres studenterår, at I skal blive både dygtige og lykkelige mennesker. Det skylder I det samfund, der har givet jer mulighederne for jeres uddannelse. Der råbes ustandselig på faglig dygtighed, og det er kun naturligt med den fart, udviklingen foregår. Men *jeg* tror, at samfundet, som I om nogle år skal overtage et medansvar for, i højeste grad trænger til mennesker, der i sandhed føler sig lykkelige.

Jeg ville nødig, om jeg med disse personlige betragtninger havde trætet jer. Skulle det dog være tilfældet, beder jeg om absolution. Så er det alligevel skolemesteren, der har været på spil med pegefingeren.

Tilbage har jeg så en kær pligt, som både bestyrelse og medlemmer venter, at jeg skal opfylde.

Kammerater af mange forskellige årgange er samlet her i aften. Måske er det med disse årgange som med ædel vin, at nogle er særlig gode og vellykkede? Det må vel i så fald være jubilarerne. Jeg tør nu kun forsigtigt antyde, at de ældre årgange — lige-

som vinens — har en tilbøjelighed til at vokse i fyldighed! Men bortset fra dette fænomen, som har ganske naturlige årsager, vil jeg hævde en absolut lighed. —

Og vi vil alle samles om en velkomst til de unge studenter. Vi håber, at I ikke vil

lade det blive ved en gæsteoptræden, men at I vil få lyst til at blive medlemmer af Odenseaner-Samfundet, føje jeres mosaikker til vore og derved styrke og berige kammeratskabet og værne om vor gamle skole og dens traditioner. *Vilh. Heilmann.*

Fynsk dialektlyrik

Når dansk dialektdigtning er på tale, tænker man uvilkårligt på de 2 jyske repræsentanter, Blicher og Aakjær. Jylland er hovedlandet, og det er den jyske natur, der oftest har været besunget i dialektdigte. Der er næppe nogen anden dansk hjemstavnsdigter, der kan måle sig med disse to, og hvad der findes af lyrik på fynsk folkemål er ikke overvældende i omfang; men der skal her gøres et forsøg på at give en kort oversigt derover:

Dialekten i dansk poesi dukkede første gang op i Blichers „Faauul Marri“ fra 1828; før den tid findes kun sparsomme forsøg på bevidst brug af dialekt i digtningen, på fynsk kun i et par enkelte rim fra 15. årh. og fra Grevens Fejde. Ambrosius Stub (f. i Gummerup; 1705—58) og H. C. Andersen har ikke skrevet dialektdigte, blot glimter enkelte gange fynske ord og vendinger frem i deres vers.

De to første bidrag stammer fra begyndelsen af det 19. årh. og skyldes præsten og skoledirektøren *K. H. With* (1805—65), der efter nogle års tjeneste som skriverdreng dimitteredes fra Skårup seminarium 1825. I de år, han var huslærer på Fyn, forsøgte han sig som skribent og lod bl. a. de to fornøjelige fynske digte trykke: „Brøu fraa Maaren Knøvsdatter i Føyn te henneses Kæreste Haans Neelsen ved Malisen i Køviahavn“ og „Bjerregården“ (aae Laggendrop Maark) skrevet 1829—30. Efter at være blevet cand. theol. 1837 opholdt han sig som huslærer på Bornholm, senere som præst og

provst. Efter få års præstegering i Ålborg udnævntes han til skoledirektør og departementschef i undervisningsministeriet.

Flere forskellige fynske dialekter er blandet sammen i de 2 store dialektdigte, der senere af prof. Brøndum Nielsen er lydskrevet i Vester-Skerningedialekt. I „Rimbrevet“ beskriver Maren sin ensomhed for kæresten Hans, der er soldat i København, samtidig med at hun skildrer sin kærlighed og længsel efter ham. Hun fristes af de andre karle, men de må nøjes med et kys. Af præstens Søren har hun hørt, hvor voldsomt det kan gå til ved en manøvre, og hun frygter, at det skal gå ham ilde. „Bjerregården“ er en ballade efter et gammelt folkesagn, som With på fornøjelig vis har omskrevet i vestfynsk dialekt.

Den kendteste af de fynske dialektlyrikere er vel den sydfynske bonde *Mads Hansen* (f. i Hundslev; 1834—80). Han var foregangsmand indenfor landbrug og mejeribrug, og han udgav flere oplysningsbøger. Sangforeningen havde hans interesse, og til den skrev han sine skuespil og sange, hvoraf flere er meget kendte (Jeg er en simpel bondemand, Jeg ved, hvor der findes en have så skøn). I 1868 oprettede han højskolen i Vester-Skerninge, hvor Anton Nielsen blev forstander. Året forinden havde han udgivet „Sange — af Mads Nielsen Ungkarl“. I denne og de følgende to digtsamlinger findes 6 digte i fynsk mundart, hvoraf det kendteste er „Opvaavni“ (Fo' ajle di smaa Blomster, 1869), hvor han skildrer

tidens åndelige forår. I sit første dialektdigt skildrer han faderen og bondens liv i det hele taget („Mi Faer vaa i Bo'emaj“). Den ældre generations manglende forståelse af tidens strømninger er emnerne i de fleste andre fynske digte: „Min Klave“, „Di Hel-le“, „Di Gamles Klave“, der indledes med de skeptiske ord:

Næ Verden igaj blyver kjøbenhavns,
aa P'en ka'brygge aa have,
aa P'en ka'kove i Grø' tegavns

— — —

aa, hvo' ska' vi faa
vos Klæ'erne fraa
aa Koner aa Pejer — de ka' jette fo'stå.

Mere omfattende og betydelige, men knap så kendte er *Lars Clausens* fynske digte; han var en dygtig og arbejdsom væver, ansat på Wedelssborg gods; men hans fattigdom og kamp mod den ondartede sygdom, brystkræft, der havde tag i ham, hindrede udfoldelsen af hans digteriske evner; han døde 1893, 52 år gammel. Først 5 år efter hans død lod hans enke et lille udvalg af hans digte trykke.

Der er ingen tvivl om, at hans dialekt-digte er bedre end digtene på rigsmål; han er omhyggelig i valg af ord og vendinger og stræber efter at ramme det vestfynske mål og lune så nøjagtigt som muligt. Hans kendteste digt er „Fynsk Frieri“, hvor han skildrer frieriets mange stadier, fra det lange forspil, „handelen“ om pigen — og i dette tilfælde til afslaget. „I Stabeser“ handler om Mas Sme, der var lystig i sin ungdom, men nu er blevet sær og går omkring og lever af de skillinger, han får for at synges sine viser. I de øvrige fynske digte skildrer han husmandens og håndværkerens trange kår, og hans mismod over de hindringer, der sættes for de ubemidlede i samfundet, kommer ofte til udtryk, f. eks. i „Som Folk æ fleist“, „Di vøw Tier“, „Mastræv“:

Snak aller om Ewner aa Ville,
om Troskaw aa hva det naa heer!
Næ. Staawri ska nok bliw dænj lille
aa hvem bryr dem om, hva ha seer.

Andre digte er fornøjelige og præget af den specielle fynske lune, f. eks. „Kaa du ti næ ett?, hvor vi hører om de altid „knævrende, nysgerrige kvindfolk, der ikke vil løbe med sladder“!

Det største bidrag stammer fra nordfynboen *Hans P. Lunde* (f. i Lunde 1859, d. i Nyborg 1949). Han kæmpede for den fynske dialekt i poesien, og hvad han har skrevet er så fynsk, som noget kan blive:

Og je mo så ha Luft i Sanj
få al min Fryj, få al min Lænjsel,
få minne Kva og Dejdetranj,
dæ fyl mit Hjarde inte Trænjsel.
Og hist o Banken, u ve Skøwi
gor å i Kal i sindi Ganj
og sønjr stadi væk ba Pløwi
di Viser, dæ få ham hå Klanj.

Han digtede og fantaserede bag ploven på marken, hvor der — med hans egne ord — var „digtende trang under arbejdets gang“. Allerede som dreng ytrede denne trang til at digte sig hos ham. Faderen var vred over, at sønnen skrev vers; det var ikke noget at beskæftige sig med, når han skulle være bonde. I sit inderste gik Hans rundt med et håb om at få nogle af sine fynske digte trykt, og da han en dag skulle til Odense med et par kvier for faderen, tog han de ark med, hvorpå han om natten havde renskrevet sine digte, og aflagde en af byens bogtrykkere et besøg. Han fortæller selv derom: „Om knøsens frodige hår kunne have rejst sig på hans hoved, så havde det nok gjort det, da han hørte svaret. Han havde højst tænkt sig en trediedel af prisen. Ja . . . det var billigt; men om det var meningen, at digtene skulle trykkes, som de var, på fynsk? Ja . . . Det var mærkeligt, for det var der aldrig nogen, der brugte.“

Han måtte da „fordanske“ alle sine digte; men denne omskrivning fra fynsk til rigsmål voldte ham store vanskeligheder. Hans forsøg på at få fynske digte trykt i blade og aviser var forgæves; men da han ændrede sproget i dem til rigsmål, havde han endelig lykken med sig.

I 1903 kom debutsamlingen „Naturtoner“, og i de følgende år fulgte adskillige samlinger. Nogle få i hver samling var på fynsk, og det var dem, anmelderne tog bedst imod. Hans lyriske forfatterskab afsluttedes i 30'erne med samlingerne „Fynske Digte“, „Fro min føjestavn“, „Udvalgte Digte“ og „Fra min Ungdoms Bondetid“, hvor så godt som alle digtene er på fynsk.

Her når han højden i sin produktion. Han synger på ægte fynsk, og det er her, man finder det bedste, han har skrevet. Han priser sin fynske hjemstavn, og det er glæden over de værdier, den nordfynske natur og egnens folkeliv rummer, der er mest fremtrædende. Han skildrer miljøet i sognets gårde, men også husmanden og hans kår og først og fremmest de hjemløse vagabonder, hvem han har viet en hel digtsamling, har hans interesse. Med stænk af den specielle fynske humor har han givet en lang række milieu- og typeskildringer, som det vil glæde enhver fynbo at læse. Endvidere har han skrevet en række skuespil på fynsk. Af hans bedste og mest ægte fynske digte kan nævnes „Maren og Morten på Rundrejse“, „Ellens Vise“ og digtet om det fynske øl. Som eksempel på hans kunst citeres et par strofer fra digtet „Ve minn Faaælnes Graue“:

Som her je stor ve ej' es Graue
en stille Awten-Stuwn i Høist,
så æ je heilt fro Nuet løist:
Je sæier jer i min Baendoms Daue
go om dæjæme i jer Goer.
I slæi og slæute Oer po Oer.
Je høirer, Mour, din blije Røist;
je skelner, Far, din stille Klaue.

Dænj Valborgawten, Mour, du døje –
Je sæir dit øme Avskesblik –
og mæerger i mit Bryst et Stik,
dæ for mit Jaerte te aa Bløje,
imen je dæmmer få min Gro ...
Nå æ de Tijen je ska go.
Favel, I kære tou ... Saa fik
je da mæ jer inøu et Møje.

Morten Korch (f. 1876 i Over Holluf) er som dialektdigter bedst kendt for sine prosa-arbejder, samlingerne med fortællinger: „Fyensk Humor“, „Fyenbosnak“ og „Godtfolk“, der er skrevet på øst- og midtfynsk, og som regnes for det bedste i hans store produktion. Han har skrevet et par enkelte digte på fynsk, bl. a. „Je æ saa glad“ om frieriet til den lille Sine, der slutter med linierne:

I javes silde je red til Bys
aa køvte den hersens Reej,
dej gir je hej, aa saa taer je i Kys.
Men je sejer slet ejen Teej.

Et længere digt „Laus Skemanj“ er ikke trykt.

Marinus Børup er ikke ægte fynbo (f. i Århus 1891). Faderen var fra Maderup på Nordfyn, hvor han opholdt sig i sine ferier, og hans kærlighed til Fyn og det fynske sprog har givet inspiration til mange digte, hvoraf 2 i samlingen „Nakjælen“ er på mundart.

Martin Skovbo (f. 1854) har skrevet en del digte i Asperup-dialekt; men de er ikke trykt. Det samme gælder gdr. *H. M. Hansens* (Korup Lindegård).

Enkelte fynske digte stammer fra Hinds-holms kendte digter *K. L. Kristensen* (f. i Munkebo 1886). Han har udgivet en lang række digtsamlinger: „Årsens Tid“, „Stavnsbundne Sange“, „Egn og Øde“, „Jord og Hjærte“, „Levende Land“ og „Muld og Minde“, hvori der findes enkelte digte på fynsk. Hans forkærlighed for folkløse er baggrunden for en del studier, bl. a. afhandlingen „Svundet og svindende fra et Folkemål“, 1934.

Jørgen Banke (f. 1877 i Ebberup) var lærer og journalist på Fyn, senere højskolelærere i Eshjerg. Han har udgivet et par fynske bondeskildringer („Vorherres Niels“) og et par skuespil i fynsk mundart; i et af dem, „Lass Pajsens Gile“ findes der et par dialektviser.

Laurits Nielsen (f. 1871) udgav 1927 en digtsamling „De fynske Alper“. Digtene er på rigsmål; men han har skrevet enkelte dialektdigte, og de hører til hans bedste („Gamle Jens Eenarm“, „Knud Klinker“ og „Søren Surmunj“). Dialekten er fra Vissenbjerg sogn.

Det er ikke de store digtere, der her har været nævnt. Deres mål har været en jævn og ægte beskrivelse af fødeegnen, dens befolkning og dens sæder og skikke. Enkelte har virkelig haft sans for at udtrykke det poetisk; de har skrevet deres digte på fynsk, ikke for at blive kaldte digtere, men fordi der var nogle følelser overfor deres fødeø, som de måtte give rytme og ord, og som bedst kunne siges med de fynske toner. Skal man skildre en ægte, lun fynbo, må det være på fynsk.

Hans Henrik Jacobsen,
Adjunkt ved Odense Katedralskole.

Odenseaner-Samfundets Love

Vedtagne 5. Marts 1926, med Ændringer af 16. Oktober 1926, 30. April 1928, 30. April 1930, 5. Maj 1931, 28. April 1939, 21. Maj 1940, 27. Maj 1948 og 9. Maj 1961.

§ 1. Medlem af Odenseaner-Samfundet kan enhver blive, der har været Discipel i eller er eller har været Lærer ved Odense Katedral-skole.

§ 2. Odenseaner-Samfundet har til Formaal at bevare og udvikle Sammenholdet mellem forhenværende Disciple fra samt nuværende og forhenværende Lærere ved Odense Katedral-skole.

Dette søges opnaaet bl. a. ved:

- a) at afholde Sammenkomster for Medlemmerne, som Regel i København eller i Odense.
- b) at fremme Udgivelsen af trykte Meddelelser vedrørende Odense Katedralskole, dens tidligere Lærere og Elever, og
- c) at søge opsamlet Fonds til Undersøttelse og rentefri Laan til Rejslegater o. lign.

§ 3. I det Kalenderaar, i hvilket en Discipel forlader Skolen, er han kontingentfri, de derefter følgende 6 Aar er Kontingentet 6 Kr. aarlig, derefter 16 Kr. aarlig.

Medlemmerne kan tegne sig for et Ekstrakontingent.

Imod Indbetaling af mindst 250 Kr. en Gang for alle kan enhver, der i øvrigt opfylder Betingelserne for Optagelse, blive livsvarigt Medlem.

Har et Medlem 5 Aar i Træk betalt det aarlige Kontingent paa 16 Kr., kan han dog blive livsvarigt Medlem imod Betaling af mindst 200 Kr. Har et Medlem betalt Kontingent, 16 Kr. pr. Aar, i 10 Aar, kan han blive livsvarigt Medlem imod Betaling en Gang for alle af mindst 150 Kr.

Bestyrelsen er berettiget til undtagelsesvis at fritage enkelte Medlemmer for at yde Kontingent i et bestemt Tidsrum eller for bestandig.

Efter Forslag fra Bestyrelsen kan der optages Æresmedlemmer.

§ 4. Har et Medlem i 2 Aar undladt at erlægge Medlemsbidrag, betragtes han som udtraadt af Samfundet og kan kun blive Medlem paany, naar han betaler Restancen for disse 2 Aar.

§ 5. Den ordentlige Generalforsamling afholdes i København eller Odense inden Udgangen af hvert Aars Maj Maaned. Indvarslingen sker ved Udsendelse af Meddelelse indeholdende Dagsordenen til hvert enkelt Medlem mindst 14 Dage før Generalforsamlingens Afholdelse.

Forslag fra Medlemmer maa for at blive behandlet paa den ordentlige Generalforsamling være indleveret skriftlig til Bestyrelsen inden den 15. April.

§ 6. Paa den ordentlige Generalforsamling ska behandles:

- a) Bestyrelsens Beretning om Virksomheden i det forløbne Aar,
- b) Fremlæggelse af det foregaaende Aars Regnskab,
- c) Valg af Medlemmer til Bestyrelsen og Bestyrelsessuppleanter,
- d) Valg af 2 Revisorer og 2 Revisor-Suppleanter til at gennemgaa det løbende Aars Regnskab.

§ 7. Overordentlige Generalforsamlinger, der indvarsles paa samme Maade som den ordentlige Generalforsamling, kan finde Sted efter Bestyrelsens eller en Generalforsamlings Beslutning eller efter skriftlig Begæring af mindst $\frac{1}{2}$ af Medlemmerne. En Generalforsamling, der saaledes begæres indkaldt, skal afholdes senest

i den paa Begæringens Indgivelse følgende Maaned.

§ 8. Generalforsamlingen, der er Samfundets øverste Myndighed, ledes af en af denne valgt Dirigent.

§ 9. Til Beslutning om Forandringer i Samfundets Love kræves $\frac{2}{3}$ af de afgivne Stemmer. Beslutningen om Samfundets Opløsning kan ikke vedtages endeligt paa en enkelt Generalforsamling, men skal efter at være behandlet paa en vedtaget med almindelig Stemme flerhed paa en saadan forelægges for en ny Generalforsamling, der vil være at indkalde senest i den paafølgende Maaned. Paa denne kan de udenbys Medlemmer stemme ved skriftlig Fuldmagt til et andet Medlem.

Paa denne sidste Generalforsamling kræves $\frac{2}{3}$ af de afgivne Stemmer til Forslagets Vedtagelse.

Alle øvrige Beslutninger vedtages med almindelig Stemme flerhed.

§ 10. Bestyrelsen bestaar af 11 Medlemmer; hvert andet Aar afgaar 6 Medlemmer og hvert andet Aar afgaar 5 Medlemmer. Genvalg kan finde Sted.

§ 11. Bestyrelsen leder Samfundets Virksomhed og afgør selv, hvorledes den vil fordele Forretningerne imellem sig.

For at der i Bestyrelsesmøder skal kunne træffes gyldige Beslutninger, maa mindst 6 Medlemmer være til Stede. I Tilfælde af Stemmelighed gør Formandens Stemme Udslaget.

Samfundet forpligtes ved Underskrift af Formanden i Forbindelse med et andet af Bestyrelsens Medlemmer; der meddeles Kassereren Postfuldmagt.

§ 12. Bestyrelsen udnævner hvert Aar umiddelbart efter den ordentlige Generalforsamling et Repræsentantskab bestaaende af et Medlem af hver Studenteraargang, der er repræsenteret i Samfundet.

Repræsentantskabets Opgave er, som Bindeled mellem Medlemmerne og Bestyrelsen, at virke for Tilgang til Samfundet og Tilslutning til Sammenkomsterne.

§ 13. Bestyrelsen er ulønnet, men er berettiget til at antage lønnet Medhjælp.

§ 14. Regnskabsaaret løber fra 1. Januar til 31. December. Regnskaberne skal inden den 1. Marts af Bestyrelsen være afgivet til Revisorerne, som senest 3 Uger derefter skal tilendebringe Revisionen og tilstille Bestyrelsen Regnskaberne med deres eventuelle Bemærkninger.

Nekrologer

I den høje alder af 92 år døde fhv. rektor ved vor gamle skole H. St. Holbeck den 18. juli 1959. Han var født i Odense og var student fra den skole, hvor han senere i 20 år, fra 1918 til 1938, skulle blive rektor. I en årrække forinden rektor-udnævnelsen var han adjunkt og overlærer i Rønne med fransk og historie som hovedfag.

Som rektor i Odense kom H. Steenstrup Holbeck til at yde en meget betydningsfuld indsats i kraft af sine fremragende evner som skoleleder og gennem sine alsidige humanistiske interesser. Han var en fængslende og inspirerende lærer og leder.

Skønt han gik fuldstændigt op i sin skolegerning, fik han dog tid og kræfter til mange tilidshverv, f. eks. i mere end 25 år som formand for Alliance Française, som medlem af byrådet, valgt af de Konservative, i bestyrelsen for Historisk Samfund og i amtsskolerådet. Hans hjertebarn var dog H. C. Andersen Samfundet, hvis medstifter han var, og hvor han efter 12 år som formand blev udnævnt til æresmedlem. Den travle skolemand nåede også et omfattende forfatterskab, og han skrev således talrige artikler til de Berlingske aviser.

I 1938 tog den højtansete pædagog sin afsked og valgte at nyde sit otium i Rungsted, hvorfra han senere flyttede til København, og han interesserede sig usvækket for mange kulturelle spørgsmål.

Rektor Holbeck var yderst virksom ved Odenseaner-Samfundets stiftelse i 1926 og et trofast medlem til sin død.

★

I en alder af 84 år er fhv. dommer G. Heide-Jørgensen afgået ved døden den 22. august 1960 – som et af de ældste medlemmer af sin stand. Han var født i Odense og student fra Odense Katedralskole.

Da han i 1909 havde taget juridisk embedsksammen, var han byfogedfuldmægtig og senere amtsfuldmægtig og var også en tid konstitueret som assessor i Københavns Kriminal- og Politiret. Ikke længe før retsreformens ikrafttræden i 1919 blev han byfoged og birkedommer i Sil-

keborg, hvor han gik over i det ny dommerembede, og i 1923 rykkede han til Frederiksberg Birk, hvor den længste del af hans dommergerning faldt, først i kriminalretten, så i civilretten. Begge steder nød han anseelse som en fortrinlig retsleder og en dygtig dommer, smukt placeret blandt de embedsmænd, der i pionerårene førte retsreformens principper ud i livet. Han havde været fredningsdommer, censor ved Universitetet, konsulent for Dansk Jagtforening og havde beklædt endnu flere betroede hverv. Han var Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd.

Dommer Heide-Jørgensen var medlem af Odenseaner-Samfundet siden dets stiftelse og var i mange år næstformand i bestyrelsen.

★

I en alder af 81 år døde den kendte Frederiksberg-læge Vilhelm Balslev den 7. februar 1959.

Han var søn af biskop L. N. Balslev, blev student fra Odense i 1897 og tog lægeeksamen otte år senere. Han var skibslæge i ØK, før han gennemførte sin supplerende hospitalsuddannelse, og efter denne nedsatte han sig i Gelsted på Fyn, hvor han praktiserede i tre år. Men fra 1910 virkede han på Frederiksberg, hvor han hurtigt oparbejdede en smuk praksis. Han var ikke alene en udmærket læge, der forstod at vinde sine patienters tillid, men også et klogt og kultiveret menneske, som havde været dem til hjælp også områder, der lå uden for de rent lægelige. Ikke mindst derfor blev mange af hans patienter tillige hans gode venner.

Vilhelm Balslev var medlem af bestyrelsen for Odenseaner-Samfundet i mange år og gjorde et stort arbejde for samværet i vor forening. Han kom til vore møder i sin høje alderdom og befandt sig godt i de langt yngre kammeraters kredse.

★

Johannes Barner-Rasmussen, f. 12. december 1891, d. 27. juni 1962.

Vi der blev studenter i 1909 fra Odense Kate-dralskole, har meget at sige Johannes Barner-Rasmussen tak for. Han var så ubetinget klassens „lyse hoved“ – han havde både humor, hjerne og flid. Han havde handlekraft og han havde dyb menneskelig forståelse.

Han præsterede tre store opgaver gennemført: under den store leder af Grønlands Styrelse, Daugaard-Jensen, bragte han orden i styrelsens regnskabsvæsen, samtidig med at han „bankede“ teknisk skole i Tåstrup op fra bar bund. Og hans tredje store gerning lå i ledelsen af Det Tekniske Selskabs Skoler i København i mere end 30 år.

Hans ansættelse som leder af disse skoler knap 37 år gammel kan til enhver tid stå som et skoleeksempel på en kombination af ånds-nærværelse og klogt på begge sider af mahogni-skrivebordet: for det første Daugaard-Jensens anbefaling for Barner-Rasmussen med bl. a. disse ord: „Barner-Rasmussen vil kunne passe en hvilken som helst administrativ stilling i dette land, selv om det skulle være som biskop af Århus.“ Blandt snesevis af ansøgere havde Det Tekniske Selskabs bestyrelse indkaldt 4 til nærmere personligt fremmøde. Den sidste, der kom ind til bestyrelsesbordet af disse 4, var Barner-Rasmussen. Bestyrelsens formand, daværende borgmester, dr. phil. E. Kaper, sagde til indledning: „man har indvendt mod Dem hr. Barner-Rasmussen, at De er den yngste af alle ansøgere“ – øjeblikkelig riposterer Barner-Rasmussen: „tillad mig hr. formand, det er en af den slags fejl, der ikke bliver værre med årene“ – de gode håndværksmestre, der udgjorde den øvrige bestyrelse sammen med dr. Kaper, forstod at hér havde man den lederskikkelse, man søgte. Han fik sit livs job.

Af klassens 32 studenter er vi nu (maj 1963) 15 tilbage, der vil agte og ære mindet om hans karakterstyrke, hans humor, hans trofasthed og hans faste standpunkter til det, han anså for ret og rigtigt. Hans afslutningstaler ved skolerens årlige arbejde vil sikkert have sat et vist præg på tusinder af unge håndværkeres sind og sandhedssøgning.

Han var nøgtern, bevarede sin klassisk-sproglige børnelærdom som den nødvendige konstruktive tænkings sande grundlag, han bevarede også sin herlige fyenske uimponerethed til brug for sine daglige samtaler med folk og fæ – æret være hans minde.

Henrik Brock.

Odenseaner-Samfundets regnskab for året 1963

Driftsregnskab

Indtægter:

Medlemskontingenter	1.818,00
Renter af bank- og girobeholdning ..	162,36
Obligationsrenter	100,00
Indgået ved generalforsamlingen ..	360,00
Indgået ved rusfesten	572,00
	<u>kr. 3.012,36</u>

Udgifter:

Tryksager, kuverter, porto, depotge- byr m. v.	279,34
Sekretærens kontorarbejde	200,00
Generalforsamlingen	352,00
Rusfesten	876,00
Driftsoverskud	1.305,02
	<u>kr. 3.012,36</u>

Formueregnskab

Formue pr. 1. januar 1963	5.674,00
+ Driftsoverskud	1.305,02
Formue pr. 31. december 1963	<u>6.979,02</u>
der forefindes således:	
Kontant beholdning	0,00
Girobeholdning	473,14
Den sjællandske Bondestands Spare- kasse, E. E. 12342	3.500,82
4.000 kr. 5 % Østifternes Land-Hy- potekforening, 4. serie	3.005,06
	<u>kr. 6.979,02</u>

Formueregnskab for jubilæumsfonden

Formue pr. 1. januar 1963	12.772,09
Tilgået i årets løb:	
Renter af sparekassebehold- ning	21,41
Obligationsrenter	662,50
	<u>683,91</u>
	13.456,00
Fragået i årets løb:	
Udbetalt legat	600,00
Depotgebyr	6,90
	<u>606,90</u>
Formue pr. 31. december 1963 ..	<u>kr. 12.849,10</u>

der forefindes således:

1.000 kr. 4½ % Jydsk Husmands Kreditforening, 3. serie	820,00
4.000 kr. 4½ % Fyenske Kreditfor- ening, 12. serie	3.970,00
2.000 kr. 5 % Husmands Hypotek- forening, 2. serie	1.596,16
4.000 kr. 5 % Østifternes Land-Hy- potekforening, 4. serie	3.600,00
1.000 kr. 5 % Østifternes Kredit- forening, 15. serie, 2. afd.	891,34
500 kr. 4½ % Østifternes Hypo- tekeforening, 5. serie	438,06
1.300 kr. 5 % Østifternes Land-Hy- potekforening, 4. serie	1.161,26
Den sjællandske Bondestands Spa- rekasse, E. E. 31654	372,28
	<u>kr. 12.849,10</u>

Formueregnskab for bogfonden

Formue pr. 1. januar 1963	565,05	
Tilgået i årets løb:		
Renter af sparekassebeholdning	10,64	
Obligationsrenter	22,00	
Bidrag til bogfonden	204,50	237,14
		<u>802,19</u>
Fragået i årets løb:		
Boggave til dimittender ...	200,00	
Depotgebyr	3,00	203,00
Formue pr. 31. december 1963	kr. 599,19	

der forefindes således:

400 kr. 5½ % Kreditforening for industrielle ejendomme	359,87	
Den sjællandske Bondestands Sparerkasse, E. E. 30556	239,32	
		<u>kr. 599,19</u>

Formueregnskab for jubilarernes fond

Formue pr. 1. januar 1963	4.574,05	
Tilgået i årets løb:		
Renter af sparekassebeholdning	41,94	
Obligationsrenter	232,50	274,44
		<u>4.848,49</u>
Fragået i årets løb:		
Depotgebyr	3,00	3,00
Formue pr. 31. december 1963	kr. 4.845,49	

der forefindes således:

2.000 kr. 5 % Østifternes Land-Hypotekforening, 5. serie	1.796,80	
1.500 kr. 5 % Østifternes Land-Hypotekforening, 4. serie	1.141,31	
500 kr. 4½ % Østifternes Hypotekforening, 5. serie	438,06	
700 kr. 5 % Husmands Hypotekforening, 2. serie	584,14	
Den sjællandske Bondestands Sparerkasse, E. E. 31655	885,18	
		<u>kr. 4.845,49</u>

Formueregnskab for**„Egil og Karen Dithmers Mindelegat”**

Formue pr. 1. januar 1963	6.179,95	
Tilgået i årets løb:		
Renter af sparekassebeholdning	16,96	
Obligationsrenter	375,00	391,96
		<u>6.571,91</u>
Fragået i årets løb:		
Udbetalt legat	200,00	
Depotgebyr	3,75	203,75
Formue pr. 31. december 1963	kr. 6.368,16	

der forefindes således:

7.000 kr. 5 % Østifternes Land-Hypotekforening, 4. serie	5.327,99	
500 kr. 5 % Husmands Hypotekforening, 2. serie	417,53	
Den sjællandske Bondestands Sparerkasse E. E. 26193	622,64	
		<u>kr. 6.368,16</u>

Regnskabet for 1963 er revideret og derved intet fundet at bemærke. Opgørelser fra girokontoret, sparekassebøger og depotbeviser vedrørende værdipapirer er forevist.

Den 16. april 1964.

H. G. Friis.

C. E. Wille.